

ELŐSZÓ

A József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara tudományos közleményeinek sorában kiemelkedő jelentősége van az Acta Juridica et Politica e kötetének. Ez azokat az ünnepi dolgozatokat tartalmazza, amelyeket a Kar tagjai, a budapesti és pécsi társkarok államigazgatási-jogász professzorai, az ünnepelt tanítványai és munkatársai készítettek dr. Martonyi Jánosnak, az állam- és jogtudományok doktora, tanszékvezető egyetemi tanár — a Kar köztitizteletben álló doyenjének — nyugalombavonulása, illetőleg oktatói működésének negyvenéves jubileuma alkalmából. A tiszteletadást és nagyrabecsülést kifejező eme megnyilvánulásnak egy harmadik indítéka is van. Martonyi professzor ebben az évben töltötte be életének hetvenedik esztendejét.

Illendő, hogy egy gazdag tudományos és oktatói — mondhatni: beteljesült — életpálya főbb állomásait felvillantsuk az olvasó előtt.

Martonyi János 1910. március 5-én született Győrött. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán végezte, ahol 1932-ben államtudományi, 1933-ban pedig „sub auspiciis” jogtudományi doktorrá avatták. Ugyanezen években a Párizsi Sorbonne Egyetemen folytatott — ösztöndíjasként — jogi tanulmányokat. Alig 30 éves, amikor 1940-ben a Kolozsvári Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karára nyert egyetemi nyilvános rendkívüli tanári kinevezést, s egyben megbízást kapott a közigazgatási- és pénzügyi jogi tanszék vezetésére. 1945-ben nyilvános rendes tanárrá neveztetett ki a Szegedi Tudományegyetem újjáalakított Jog- és Államtudományi Karának Közigazgatási- és Pénzügyi Jogi Tanszékére, amelynek a vezetését azóta — megszakítás nélkül — látja el.

Különösen kiemelkedő és publikációkban gazdag tudományos munkássága, amelynek gyökerei öt évtizedre nyúlnak vissza. Indíttatását a budapesti Kar legismertebb és nemzetközileg is elismert nagy alakjától: Magyary Zoltántól kapta. Martonyi János a szűkebb értelemben vett Magyary-kör tagjaként indult, s mindvégig büszkén vallotta magát Magyary-tanítványnak, ugyanakkor a Magyary-iskola is nagyra tartotta tanítványát, és a későbbiek során a közigazgatási jogtudományi irányzat egyik legkiemelkedőbb alakjává nőtt. Publikációinak száma csaknem 150-re tehető; ezek között négy monográfia, két tankönyv és számos külföldi folyóiratban idegen nyelven megjelent kisebb-nagyobb tanulmány jelzi az ünnepelt nagyon termékeny életútját. Neve — túlzás nélkül állíthatjuk — a világ nagyobbik részén ismerősen cseng a szakmai fülekben. Tagja a Nemzetközi Közigazgatástudományi Intézet Végrehajtó Bizottságának. A Szervezet égisze alatt 1975-ben Szegeden megrendezett nagy-sikerű közigazgatástudományi nemzetközi konferencia fő szervezője, és — a szó nemes értelmében — eltető atyja volt. Külföldi tudományos kongresszusokon,

konferenciákon és egyéb rendezvényeken elhangzott referátumait, felszólalásait, előadásait meddő kísérlet lenne számba venni. Martonyi professzor jó követe volt mindig a magyar közgazgatástudománynak is, de hozzájárult szűkebb közösségünk: Karunk jó hírnevének növeléséhez is. 1952-ben az állam- és jogtudományok kandidátusi, 1966-ban pedig legnagyobb monográfiája alapján ennek doktori fokozatát nyerte el.

Nem lenne teljes a kép, ha nemoznánk Martonyi Jánosról, az oktatóról, a pedagógusról. Az ifjú jogász nemzedékek egymást követő generációit oktatta négy évtizeden át a közgazgatási jog, a közgazgatástudomány rejtelmére. Több ezerre tehető azoknak a száma, akik tőle vagy általa sajátították el a tárgy alapjait. Akik hallgatói voltak, azok számára mindig imponált rendkívüli tárgyi tudása, széles körű irodalmi műveltsége. Ezt mi sem bizonyítja jobban, hogy rendkívüli időkben huzamosabb időn át adott elő magyar jogtörténetet, közjogot (államjogot), nemzetközi jogot és 1965-ig pénzügy jogot is. Rendelkezett olyan nevelői adottsággal, amelynek révén rövid időn belül közvetlen kapcsolat alakult ki tanár és tanítvány között. Szereti és megérti a fiatalságot — még ma, hetvenévesen is — és ezt hallgatósága érzi, tudja és ezért szereti és tiszteli. A hallgatók különböző rendezvényein gyakori vendég, és a tudományos diákköri foglalkozásokat a legutóbbi időkhöz magáé vezette.

Oktatói munka, tudományos kutatás és alkotás mellett is megtalálta annak útjait-módjait, hogy éljen kapcsolatban a társadalommal, az állami és társadalmi szervezetekkel. Tanszéki, kari egyetemi érdekeken túl is kiterjedt figyelmére és érdeklődésére. Karunkon két ízben töltötte be a dékáni tisztséget és egy cikluson át a rektorhelyettesi funkciót. Társadalmi tevékenységet főként a Magyar Jogász Szövetség, valamint a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat szerveiben végzett. Állami szervezetekben is viselt különböző tisztségeket, egy-egy cikluson át tagja volt Szeged m. j. város Tanácsa Végrehajtó Bizottságának.

Martonyi János professzor odaadó és lelkes munkásságát szocialista társadalmunk is nagyra értékeli; korábban az „Oktatásügy Kiváló Dolgozója”, a közelmúltban pedig a „Munka Érdemrend” arany fokozat kitüntetésben részesült.

E kötet munkatársai, s mindazok nevében, akik tisztelik, becsülik és szeretik Martonyi János kedves barátunkat — szívből kívánom, hogy még sok-sok éven át folytassa jó egészségben munkáját. Nyugalomba vonulása nem jelentheti a Karunktól való elszakadást. Életbölcssége, tapasztalatai, tudása olyan tőke legyen továbbra is, amelyeknek hasznait mi is élvezhessük. Ő pedig élvezze a megérdemelt munka nyugalomát, és mindenkor nagybecsülésünket.

A társadalmi életünk fejlődését tükröző jelenségekre mindig fogékony tudóst, a hallgatóit szerető, az oktató-nevelő munkáját szenvedélylyé kristályosító tanárt ünnepelni sokféleképpen, megbecsülni egyféleképpen lehet: a tudományos és oktatói munkája eredményeinek megőrzésével és felhasználásával. E tanulmánykötet a megbecsülés szerény, de szívből jövő jele.

Szeged, 1980. július 1.

DR. VERES JÓZSEF

a József Attila Tudományegyetem Állam-
és Jogtudományi Karának dékánja